

Sloupsko-šošůvské jeskyně

Ročníková práce

Školní rok 2025/2026

Školní rok:	2025/2026
Autor:	Martina Různarová, 9.A
Konzultant:	Mgr. Jolana Zouharová

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem ročníkovou práci zpracovala samostatně a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

Ve Sloupě dne 25. 5. 2026

Martina Různarová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Jolaně Zouharové za ochotu, pomoc a cenné rady při vypracovávání ročníkové práce

Obsah

Úvod.....	5
Historie jeskyní	6
Krápníková výzdoba	7
Druhy prohlídek	7
Po Stopách Nagela	8
Vybavení, co si vzít.....	8
Jak probíhá prohlídka	8
Živočichové v jeskyni	9
Druhy netopýrů v jeskyni.....	10
Svícen	12
Resume	13
Závěr.....	14

Úvod

Téma Sloupsko-šošůvské jeskyně jsem si vybrala nejen protože mi přijdou krásné, ale i taky protože tam pracuje moje mamka. Už dříve sem s mamkou jezdila po jeskyních na prohlídky a teď, co máma pracuje v Sloupsko-šošůvských jeskyních, o prázdninách chodím s ní provádět do jeskyně. Byla jsem i na Zážitkové Nagelové trase, hrozně jsem si to užila. Byla sem tam s mamkou a jejím přítelem a všichni jsme si to společně užili. V částech, kde se muselo plazit v úzkých prostorech sem ze začátku protestovala a bála jsem se, ale máma s jejím přítelem mě tam uklidňovali, díky nim jsem to všechno zvládla.

Sloupsko-šošůvské jeskyně patří mezi nejvýznamnější a nejrozsáhlejší jeskynní systémy v České republice. Nacházejí se v Moravském krasu, kousek tady od nás v obci Sloup. Jsou známé svou krápníkovou výzdobou a rozsáhlými podzemními prostory.

Historie jeskyní

Jeskyně jsou staré asi 380 milionu let. Část jeskyně byla zpřístupněna na počátku 80. let 19. století. Mezi lety 1997 a 2000 proběhla rozsáhlá rekonstrukce v jeskyni a stavba nových objektů před nimi.

První písemná zmínka o Sloupských jeskyních však pochází už z roku 1669 a jejich historie se datuje až do druhé poloviny 17. století. Jejím autorem byl Johannes Ferdinandus Hertod z Todtenfeldu. Jeho výklad o jeskyních byl neodborný, přesto hodně cenný.

Jan Antonín Nagel, matematik a fyzik, byl první člověk, co se vypravil do podzemí Slooupsko-šošůvských jeskyní a taky první, co zdokumentoval jejich existenci. Objevil je v roce 1748. Taky byl první, co se uskutečnil sestupu do spodních pater. Ty byly zdokumentovány malířem Karlem Bedzuzzi.

Sloupská jeskyně byla po Herdotovi a Nagelovi navštívena několika mnoha badateli. Roku 1800 na příkaz starohraběte Hugo Salma–Reifferscheidta vykreslil K. Süss první mapu Sloupských jeskyní. V jeho nákresu byla řada nepřesností. Jeskyni Kůlnu Süss zachycuje již jako součást Sloupských jeskyní. Jindřich Wankel objevil v 2. polovině 19. století mnoho nových částí jeskyně a popsal řadu kosterních zbytků. Antonín Mládek, jeho spolupracovník, precizně zmapoval Sloupské jeskyně.

V roce 1879 byla objevena Eliščina jeskyně. Objevil ji Václav Sedlák, který se do této jeskyně propadl při hledání medvědíků zubů v Nicové jeskyni. Karel Absolon, vnuk Jindřicha Wankela, objevil nové prostory ve Sloupských jeskyních a asistoval Josefu Brouškovi při exploračních praxích jeskyní Šošůvských. Ty byly postupně objevovány v letech 1889-1910, později v roce 1881 propojovány a zpřístupňovány veřejnosti.

Krápníková výzdoba

V těchto jeskyních se nachází velmi bohatá krápníková výzdoba. Typy krápníků, co tam patří jsou stalaktity, stalagmity a stalagnáty. Stalaktit je krápník, který roste ze stropu jeskyně. Stalagmit zase roste ze spodu, z podlahy jeskyně směrem nahoru. A stalagnát vzniká spojením stalagmitu a stalaktitu.

Tyto útvary se tvoří usazováním minerálů z vody a jejich růst je velmi pomalý.

Obrázek 1 - Krápníky

Obvykle rostou o 1 milimetr krychlový za 10 až 25 let, ale záleží i na podmínkách. Krápníky jsou velmi citlivé na poškození, proto se jich nesmíme dotýkat. Po dotyku dochází k zastavení růstu krápníku, kvůli stále se vyskytující mastnotě na povrchu rukou. Další růst krápníku již nejde žádným způsobem obnovit.

Druhy prohlídek

Prvním typem nabízených prohlídek je **bezbariérová prohlídka**. Tento typ prohlídky obsahuje krátký i dlouhý okruh. Je upraven pro lidi, kteří nedokážou ujit tolik schodů. Bohužel se při ní nedostanete ke všem krásným místům v jeskyni.

Pokud chcete vyrazit do Sloupsko-šošůvské jeskyně s malými dětmi, doporučuji vám využít nabídku **dětského okruhu**. Délka tohoto okruhu je odhadem 30 minut. Je to nejnovější druh prohlídky zde nabízený.

Pro starší děti, které neudrží pozornost příliš dlouho nebo zájemce o prohlídku, týkající se pouze Sloupských jeskyní je nabízen **krátký okruh**. Jeho délka je kolem 800 metrů a doba prohlídky je 70 minut. Zde uvidíte sloupskou část jeskyní ukončenou návštěvou v jeskyni Kůlna.

Prohlídka zahrnující nejen Sloupskou ale i Šošůvkou část jeskyně se zakupuje pod názvem **Dlouhý okruh**. Pro porovnání délky prohlídek, Dlouhá trasa měří přibližně 1700 metrů a doba, kterou v jeskyních strávíte je zhruba 2 hodiny. Z šošůvké části jeskyně se vracíte do jeskyně Kůlna, kde se končí prohlídka.

Pro velké nadšence, kteří mají zájem o neobvyklou prohlídku jeskyně, je ve Sloupsko-šošůvské jeskyni připravená **Zážitková trasa po stopách Nagela**. Tato trasa je vytvořena na motivy prvního objevení dosud neprozkoumaných prostorů jeskyně a současně při této prohlídce dochází k prozkoumání spodních pater jeskyně ke kterým potřebujete fyzickou zdatnost. Tento typ trasy je zhruba 1300 metrů dlouhý a prohlídka trvá kolem 3 hodin. Trasa obsahuje části s lanem, úzké prostory, ve kterých se budete plazit v leže a hodně dobrodružných míst.

Obrázek 2 - Vlastní fotografie z prohlídky

Po Stopách Nagela

Je to adrenalinová trasa v spodních pater Sloupskošošůvských jeskyní. Je fyzicky náročná a jsou tam častěji malé a stísněné prostory. Můžete jít od minimálního věku 10 let a minimální výšky 140 cm. Je pojmenovaná po Karlovi Nagelovi.

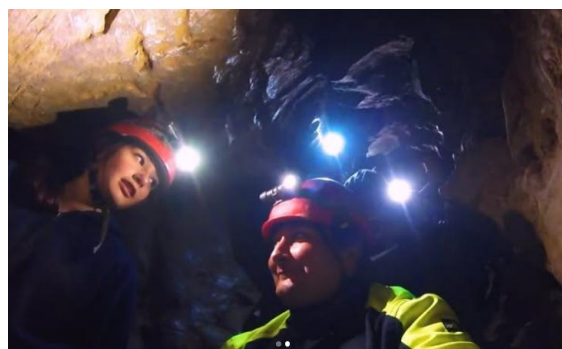
Vybavení, co si vzít

Vezmete si sebou pevnou obuv s protiskluznou podrážkou. Ochranné rukavice, šátek a tenká čepice pod helmu. Je důležité mít s sebou i vhodné oblečení, něco staršího, u čeho vám nebude vadit, když si zašpiníte od bláta nebo roztrhnete v jeskyni.

Od průvodců dostanete Helmu s výkonnou čelovkou a pokud nemáte vhodné oblečení tak si můžete zakoupit jednorázový overal.

Jak probíhá prohlídka

Pohybujete se v částech, kde je podzemní voda a bez klasického turistického osvětlení a spoléháte se hlavně na čelovky. Překonávají se tam úseky s lanem, jdete mokrým řečištěm a místy se plazíte nebo jdete po čtyřech. Je tam spousta úzkých prostorů a stísněných prostorů taky.

Obrázek 3 - Vlastní fotografie z prohlídky 2

Návštěvníci dostanou na začátku prohlídky helmu a již zmíněný overal s čelovkami, samozřejmě pokud má návštěvník svoje věci tak si nemusí půjčovat od průvodců. Po přivítání a seznámení s návštěvníky jdou všichni společně do vstupu od jeskyně.

Po vstupu do jeskyně se po pár minutách dostanou návštěvníci k Sloupské propasti, hluboké kolem 60 metrů. Do propasti vede schodiště, po kterém návštěvníci sejdou dolů. V polovině cesty se schodiště mění na žebřík. Na začátku Nagelovy trasy musí návštěvníci překonat první úzký vstup, kde se musí sehnout nebo přikrčit. Následně je nutné zapojit i ruce a opatrně se pohybovat po kluzkém a nerovném povrchu. Po několika krocích už nelze pokračovat ve stoje a ani v předklonu, proto je nutné se plazit úzkým průlezem. Je tam jeden prostor kde si plazení vyzkoušíte. Plazení probíhá po kolenou, nebo až po břicho, u toho si návštěvník napomáhá rukama a opírá se o vlhké skalní stěny. Skrz tuhle situaci tam spousta lidí neproleze, jelikož se bojí že by se tam zasekli, nebo by se cítili stísněně.

Živočichové v jeskyni

V jeskyni žije nebo se vyskytuje spousta živočichů, co jsou přizpůsobení tmavému prostředí. Nejvíce se tam vyskytují netopýři. Ti v jeskyni přes noc přezimují, jsou po dobu tohoto stavu velmi citliví na rušení, a proto je od prosince až do února zavřená prohlídka v sloupských jeskyních, aby netopýři měli čas na odpočinek. Taky se kvůli nim v Eliščině jeskyni nesmí od listopadu a březnu pouštět hudba a dělat koncerty. Kromě netopýřů v jeskyni potkáte i pavouky, štíry, roztoče, chvostosky, plže a samozřejmě že i různé brouky.

Obrázek 6 - Netopýr

Obrázek 5 - Pavouk

Obrázek 4 - Štír

Obrázek 9 - Roztoč

Obrázek 8 - Chvostoskok

plž

Obrázek 7 - Plž

chvosto

Druhy netopýrů v jeskyni

V jeskyni se najdeme 13 druhů netopýrů, a to netopýra velkého a vrápence malého. Oba dva druhy tam přezimují. Bylo tam za zimu roku 2025/2026 napočítáno celkem 2587 netopýrů. Nejvíce bylo **vrápenců malých**, jich bylo 1481. Na druhém místě bylo 1022 **netopýrů velkých**. Na třetím místě bylo napočítáno 54 **netopýrů brvitých**. Zbýlých 30 netopýrů bylo napočítáno v dalších 10 druzích. **Netopýrů řasnatých** bylo pouze nalezeno 10 a 9 **netopýrů černých**, 5 **netopýrů vodních**. **Netopýři pobřežní** a **netopýři velkouchý** byly nalezeny pouze dva od obou druhů. A po jednom se našly **netopýr večerní** s **malým druhem netopýra rodu Myotis**.

Vrápenec malý je kriticky ohrožený druh letounů v České republice. Až do středověku se převážně vyskytoval jen v krasových jeskyních, po středověku se to ale změnilo. Začal i vyhledávat prázdné půdy budov, třeba zámků a kostelů. Přes zimu ho ale potkáte v jeskynních prostorách s minimálním prouděním vzduchu a

Obrázek 10 - Vrápenec malý

s teplotou 6 až 9,5 °C. Samci vrápence malého se považují za pohlavně dospělé již na konci jejich prvního roku. Zatímco obvykle až na počátku jejich druhého roku. Mladí jedinci jsou na rozdíl od starších netopýrů tmaví. Starší jedinci mají šedobílou srst, která je na břiše světlejší.

Jeho tělo je velké mezi 37 a 47 milimetry, rozpětí křídel je až 254 milimetrů. Váží kolem 3 až 9 gramů. A velikost ušního bolce je 14,5 až 19 milimetrů.

Netopýr velký žije v přírodě, konkrétně v jeskyni. Ale dokáže se přizpůsobit i soužití s člověkem, když žije u něj na půdě nebo ve sklepě. Po čas letních měsíců tvoří kolonie i s jejich mláďaty. Jejich kolonie můžou mít dosah až 4000 jedinců. Netopýří velcí se páří na podzim a v zimě, mají dvakrát do roka období březnosti.

Obrázek 11 - Netopýr velký

Mládě netopýra velkého se zhruba po 40 až 50 dnech dokáže osamostatnit a stane se dospělým jedincem.

Jeho tělo má přibližně 8 centimetrů a jeho rozpětí křídel je až 40 centimetrů. Taky dokáže letět rychlostí až 60 kilometrů.

Netopýr brvitý, silně ohrožený v České republice, je středně velký druh netopýra. Najdeme ho hlavně v jižní a střední Evropě, preferuje teplejší oblasti. Je známý jeho vykrojením na okraji ušního bolce, a i rezavě hnědou barvou srsti na hřbetu jeho těla.

Obrázek 12 - Netopýr brvitý

Svícen

Se Sloupsko-šošůvskými jeskyněmi se odedávna pojí různé pověsti a tajemné příběhy. Jedna z nejznámějších legend vypráví o kamenném svícnu, který se nachází hluboko v podzemí. Podle pověsti se v jeskyních kdysi ukrývali loupežníci, kteří zde měli svůj tajný úkryt i schované poklady. Jednou v noci prý seděli u velkého kamenného stolu a plánovali další přepadení. Na stole měl stát bohatě zdobený svícen, který uloupili na jednom zámku. Když ale uslyšeli hlasy lidí, kteří je hledali, rychle utekli hlouběji do jeskyní a svícen tam nechali. Podle legendy se svícen přes noc proměnil v kámen jako trest za jejich špatné činy.

Tohle je však pouze pověst. Ve skutečnosti nejde o zkamenělý svícen, ale o krápníkový útvar, který svým tvarem lidem svícen připomínal, a proto dostal toto jméno. Krápníky vznikají velmi pomalu usazováním minerálů z kapající vody a jejich tvorba trvá tisíce let. Lidé si dříve podobné věci často vysvětlovali pomocí pověstí a tajemných příběhů.

Ten „svícen“ je součástí jeskyně a vznikl přímo na místě působením kapající vody a minerálů. Když jeskyně později objevili a prozkoumávali lidé, všimli si, že jeden z krápníků připomíná svícen, a začali mu tak říkat. Tento útvar se nacházel v podzemních prostorách Sloupsko-šošůvských jeskyní a později byl přenesen na místo, kde si ho mohli prohlédnout návštěvníci. Právě kvůli jeho neobvyklému vzhledu kolem něj začaly vznikat různé pověsti a tajemné příběhy o loupežnících a ukrytých pokladech.

Resume

Ve své ročníkové práci jsem se věnovala Sloupsko-šošůvským jeskyním a jejich zajímavé historii i přírodě. Popsala jsem jejich objevení a také živočichy, kteří zde žijí. Zaměřila jsem se hlavně na netopýry a nejznámější části jeskyní. Cílem práce bylo přiblížit krásu a jedinečnost tohoto podzemního světa.

Závěr

Na této práci mě nejvíce bavilo objevovat zajímavosti o Sloupsko-šošůvských jeskyních a jejich podzemním světě. Během psaní jsem zjistila, že jeskyně nejsou důležité jen pro turisty, ale také pro mnoho živočichů, kteří zde žijí. Myslím si, že je důležité tyto přírodní místa chránit, aby je mohly poznávat i další generace. Tato práce mi přinesla mnoho nových poznatků a ukázala mi, jak zajímavá může česká příroda být.